

Питання та відповіді

Як буде перевірятися право на в'їзд до SCT у Кракові?

Відповідно до положень Закону "Про електромобільність та альтернативні види палива", транспортні засоби, які мають право в'їзду на територію SCT (за винятком тих, що мають законодавчі пільги), повинні бути позначені спеціальною наклейкою. Заявку на отримання наклейки можна подати онлайн через спеціальний веб-сайт або стаціонарно, у визначених пунктах мерії Кракова. У заявці на отримання наклейки необхідно буде вказати дані для перевірки права транспортного засобу на в'їзд до SCT. Деякі з цих даних, включаючи, але не обмежуючись, роком виробництва та типом пального, будуть вказані на наклейці. Наклейки будуть видаватися не раніше наступного року, і водії будуть заздалегідь повідомлені про можливість подати заявку (на отримання наклейки). Контроль за правом в'їзду та проїзду по SCT буде здійснюватися відповідно до Закону про дорожній рух, зокрема, Муніципальною поліцією міста Кракова. Контролери перевірять дані транспортного засобу, вказані на наклейці. З часом, як ми сподіваємося, правила зміняться, і дотримання правил зони буде перевірятися тільки за допомогою системи камер. Система автоматично зчитуватиме реєстраційні номери транспортних засобів і порівнюватиме їх з базою даних транспортних засобів, яким дозволено в'їзд на територію SCT.

Чи поширюватимуться вимоги SCT на кільцеву дорогу та швидкісні магістралі, що проходять через Краків?

SCT не діятиме на частинах автомагістралі A4 та на швидкісних автомагістралях, які проходять через Краків. Зона може бути призначена тільки на дорогах, якими керує мер Кракова, в той час як автомагістралями і автобанами керує Генеральна дирекція національних доріг і автомагістралей. Варто додати, що зона буде розмежована таким чином, щоб водії транспортних засобів, які не відповідають вимогам SCT, могли в'їжджати на 4-ту кільцеву дорогу (A4 і S52) з боку кордонів міста.

Чи будуть винятки з правил, викладених у постанові про SCT? Які автомобілі будуть допущені до SCT, навіть якщо вони не відповідатимуть вимогам?

Відповідно до Закону "Про електромобільність та альтернативні види палива", виняток із заборони в'їзду в зону чистого транспорту становлять, серед іншого, всі службові та аварійно-рятувальні транспортні засоби, а також транспортні засоби, якими користуються люди з обмеженими можливостями, що мають відповідне позначення. Постанова про створення SCT також передбачає винятки для так званих спеціальних транспортних засобів - тих, що використовуються для розчищення доріг, прибирання снігу, продовольчих вантажівок, банкірів, придорожньої допомоги або похоронних

катафалків. До цієї категорії також входить "технічна швидка допомога/майстерня". Таким чином, ці типи транспортних засобів з відповідною відміткою у свідоцтві про реєстрацію зможуть безперешкодно в'їжджати на територію Краківського SCT. Мотоцикли та історичні транспортні засоби також звільняються від вимог SCT. Інші автомобілі повинні будуть відповідати вимогам зони, тобто спочатку мін. Євро 1/Євро 2 (якщо вже є у власності), а потім мін. Євро 3/Євро 5 (також якщо придбано та зареєстровано після 1 березня 2023 року).

Постачальники, чиї автомобілі не відповідатимуть вимогам зони і не будуть вищезгаданими спеціальними транспортними засобами або іншими, звільненими від заборони, повинні усвідомлювати, що вони не зможуть їздити на таких автомобілях у Кракові через кілька років.

Як старі автомобілі не зможуть в'їхати в SCT?

Йдеться про 30-річні автомобілі на першому етапі (з 1 липня 2024 року) і навіть 26-річні (бензинові) та 18-річні (дизельні) автомобілі на другому етапі (з 1 липня 2026 року).

Чи може запровадження SCT вплинути на процвітання бізнесу?

Наприклад, чи мала такий вплив запроваджена раніше зона платного паркування?

Зміни у функціонуванні малого та середнього бізнесу в Кракові пов'язані виключно з дією ринкових механізмів та конкуренцією, а не із запровадженими правилами дорожнього руху. Зона платного паркування була запроваджена переважно в центральних районах міста, де, наприклад, є можливість пересування на вантажних велосипедах (доступних для короткострокової та довгострокової оренди), в той час як клієнти мають можливість дістатися до неї, використовуючи широку пропозицію муніципального громадського транспорту, агломераційної залізниці або навіть електросамокатів. Варто додати, що місто поступово покращує доступність громадського транспорту. Наприклад, будуються нові трамвайні маршрути, такі як нещодавно відкрите трамвайне сполучення між Курдваном і вулицею Закоп'янською в рамках Лаґевницького маршруту, трамвайна лінія до Ґурки Народової або до Містшейовіце.

Чи може SCT призвести до виїзду мешканців з Кракова?

Згідно з останніми даними Центрального статистичного управління, Краків є другим за величиною містом Польщі з населенням понад 800 000 осіб (станом на грудень 2021 року). Це на 20 000 мешканців більше, ніж очікувалося до перепису. Тож місто точно не вимирає. Втім, у районах відбуваються природні зміни, деякі з них втрачають мешканців, а інші навпаки - набувають. Наприклад, периферійний район Бронувице є дуже "популярним" для проживання, в той час як внутрішні райони міста втрачають мешканців. Однак зазвичай виїжджають ті, хто вирішив жити неподалік Кракова, в будинку з садом, замість того, щоб жити в центрі, в багатоквартирному будинку.

Чи може SCT бути ефективним, якщо печі в сусідніх гмінах ще працюють і димлять, а в Баліце є аеропорт?

Протягом багатьох років влада Кракова проводить послідовну політику щодо зменшення низьких викидів і покращення якості повітря в місті. З вересня 2019 року в комуні заборонено використовувати твердопаливні котли. Наступним кроком є боротьба зі шкідливими забруднювачами, які викидають автомобілі (всіх видів), тобто зменшення викидів оксидів азоту та пилу PM10 і PM2,5. У випадку автомобільного транспорту ми постійно говоримо про забруднення повітря на висоті до 40 метрів над землею – так визначається низький рівень викидів. Літаки, звичайно, є величезним джерелом забруднення повітря, оскільки вони спалюють величезну кількість палива. Однак вони рухаються в основному (за винятком зльоту і посадки) у верхніх шарах атмосфери, де основною загрозою, пов'язаною з цим, є викид водяної пари (основний парниковий газ) і вуглекислого газу (як продукт згоряння). Через віддаленість аеропортів або повітряних коридорів безпосередньо від людей викиди, пов'язані з їх роботою, не так небезпечні для жителів, як викиди з вихлопних труб транспорту, що їздить нашими вулицями. Погляньмо на результати дослідження групи вчених з Collegium Medicum Ягеллонського університету (2014) - воно показало, що симптоми астми у дітей та підлітків, які живуть поблизу жвавих вулиць, зустрічаються набагато частіше, ніж у молодих людей, які живуть далі від міських артерій. За нашими оцінками, після введення в дію другого етапу зони (тобто після 1 липня 2026 року) в повітрі Кракова може бути майже вдвічі менше оксидів азоту, ніж у 2019 році. Очікується, що зниження шкідливих часток буде ще більшим - близько 82%. Це однозначно покращить здоров'я мешканців та підвищить їхній комфорт проживання у місті.

Чи можна буде доставити товар клієнту, який проживає на території SCT у Кракові, автомобілем, який не відповідає встановленим стандартам? Чи будуть такі автомобілі (транспортні компанії) підпадати під винятки з правил, прийнятих для SCT?

Постачальники, чиї автомобілі не відповідатимуть вимогам зони і не підпадатимуть під винятки, повинні знати, що такі транспортні засоби не будуть допущені до в'їзду в Краків. Варто підкреслити, що мова йде про автомобілі віком до 30 років на першому етапі (з 1 липня 2024 року) і навіть 26 років (бензин) і 18 років (дизель) на другому етапі, з 1 липня 2026 року.

Чи буде місто субсидувати заміну автомобілів, які не відповідають стандартам SCT, на автомобілі, які відповідають?

В ухваленій постанові про запровадження SCT не згадується про можливі форми підтримки в обмін на заміну автомобіля. На це є кілька причин. По-перше, під час публічної консультації місто запропонувало форми підтримки людей для заміни неякісних автомобілів у вигляді дворічних безкоштовних проїзних квитків КМК, субсидій на придбання електровелосипедів або вантажних велосипедів, а також дворічного безкоштовного довгострокового абонементу на оренду електровелосипеда. Однак зацікавленості в таких формах допомоги не було. По-друге, заміна автомобіля,

на відміну від заміни печі, не завжди вимагає утилізації - його також можна продати. Крім того, цикл заміни автомобілів набагато коротший, ніж у кухонних плит, які служать десятиліттями. Автомобілі експлуатуються кілька років і замінюються на новіші.

Скільки автомобілів у зв'язку із запровадженням SCT доведеться замінити самому місту?

Наразі в місті налічується понад 340 автомобілів у підрозділах, департаментах чи компаніях, які мали б бути замінені у зв'язку із запровадженням SCT. Найбільше таких автомобілів у МРО - 74, а також у ZGK і ZUE - по 62. Однак слід пам'ятати, що значна частина цих транспортних засобів, відповідно до Закону про електромобільність та альтернативні види палива, звільняється від вимог зони, оскільки вони "виконують завдання розпорядника доріг". Цей автопарк також складається з так званих спеціальних, будівельних або ремонтних транспортних засобів, що використовуються для прибирання доріг - які також, згідно з постановою SCT, звільняються від вимог зони (спеціальні транспортні засоби мають відповідні записи в їхніх реєстраційних свідоцтвах).

Чи може запровадження SCT створити складну ситуацію для літніх та бідних людей?

Відповідно до положень постанови про створення SCT у Кракові, старі транспортні засоби, зареєстровані до 1 березня 2023 року, якими володіють і керують особи, яким не пізніше 1 січня 2023 року виповниться щонайменше 70 років, не підпадуть під дію вимог зони. Таким чином, особи 1952 року народження і раніше зможуть їздити на своїх автомобілях (сидячи за кермом) у Кракові без будь-яких обмежень. Крім того, транспортні засоби з відповідним маркуванням, якими керують особи з інвалідністю, звільняються від заборони в'їзду та руху в SCT. Крім того, положення постанови були пом'якшені, щоб відповідати очікуванням мешканців, висловленим під час публічних консультацій - серед іншого, час на придбання та реєстрацію транспортних засобів все ще відповідає стандартам мін. Євро 1 (бензин) та Євро 2 (дизель). Їздити на них у Кракові можна буде ще майже 4 роки, тобто до 30 червня 2026 року.

На підставі якого законодавства Краків запроваджує SCT і що змінилося в правовому плані з моменту запровадження зони в Казімежі?

Краків - перше місто в Польщі, яке скористалося можливостями, передбаченими Законом про електромобільність та альтернативні види палива 2018 року. Вже на початку 2019 року столиця Малопольщі запровадила Зону чистого транспорту на обмеженій території, а саме в Казімежі. Ця зона діяла кілька місяців. Відповідно до Постанови № XXV/373/20 Малопольських регіональних зборів, прийнятої 28 вересня 2020 року про програму охорони повітря Малопольського воєводства, Краків був зобов'язаний прийняти постанову про зону не пізніше ніж через рік після набрання чинності національного законодавства (зміненого Закону про електромобільність та альтернативні види палива), що уможливило її запровадження (тобто не пізніше грудня

2022 року). Згідно з тими ж положеннями, зона повинна охоплювати щонайменше територію всередині 2-ї кільцевої дороги. У 2022 році громадські консультації щодо нової Зони чистого транспорту відбулися навесні (з 17 березня по 13 травня), а потім восени (з 20 вересня по 10 жовтня). В результаті цієї консультації площа зони була змінена і тепер включає все місто. Мета цього - зробити SCT якомога ефективнішою. Чим більша площа зони, тим краще вона нас захистить - адже є більше шансів швидше покращити якість повітря в Кракові.

Чи планує Краків розвивати мережу парковок P+R, де можна буде за межами зони залишити автомобіль, який не відповідає стандартам SCT, і пересісти на громадський транспорт?

Постанова про Зону чистого транспорту визначає її в адміністративних межах Кракова. Це означає, що будь-які нові паркінги P+R, що працюють за межами зони, можуть бути побудовані лише на територіях інших муніципалітетів. Тому їхнє будівництво не належить до компетенції муніципалітету Кракова. Варто додати, що деякі сусідні муніципалітети вже побудували на своїх територіях паркінги для мешканців, щоб вони могли комфортно пересісти з приватних автомобілів на автобуси агломерації і, перш за все, на поїзди. Такі автостоянки діють, наприклад, у Величці або Подленжі. Парковка такого типу також будується в Клай. Ми сподіваємося, що до моменту запровадження SCT у 2024 році будуть здійснені подальші інвестиції такого роду.

Чи наклейка, видана в іншому місті Польщі, дасть вам право на вступ до SCT у Кракові?

Відповідно до прийнятих положень постанови про SCT, автомобілі з наклейками, виданими іншими польськими муніципалітетами, зможуть в'їжджати до зони Кракова за умови, що ці транспортні засоби відповідають вимогам, які діють у зоні Кракова. Це право можна перевірити на основі реєстраційного номера, внесеного в базу даних, а також даних на наклейці (на наклейці, серед іншого, буде вказано рік випуску та тип палива, на якому працює позначений нею автомобіль).